FISKERIDIREKTORATET

Adm.enhet: **Kyst- og havbruksseksjonen i region Nord**
Saksbehandler: **Ann-Magnhild Solås**
Telefon: **90096189**
Vår referanse: **21/7762**
Deres referanse: **2017/112-87**
Dato: **01.10.2021**

Porsanger kommune
Att: Øystein Willersrud
Postboks 400, Rådhuset
9712 LAKSELV

Porsanger kommune - Høringssvar - Offentlig ettersyn av kommuneplanens arealdel

Vi viser til deres brev datert 21.05.2021 og uttalelsesfrist 17.09.2021, samt Statsforvalterens brev av 31.08.2021 med anmodning om utsatt høringfrist for sektormyndighetene.

Fiskeridirektoratet region Nord har ingen innsigelser mot planen. Vi har 1 fraråding og noen kommentarer.

- **Vi fraråder bruk av reguleringsplankrav for akvakultur.**
- **Vi oppfordrer kommunen til snarlig å vurdere deltakelse i den pågående interkommunale kystsoneplanprosessen for Øst-Finnmark.**
- **Betydningen av fiskeriene bør synliggjøres bedre i planbeskrivelsen. Særlig gjelder dette fiske som foregår utenfor enbruksområdene for fiske.**
- **Lokale fiskeriinteresser bør høres for å sikre at de viktigste fiskeområdene er satt av til enbruks fiske.**
- **Plankartet bør oppdateres for å sikre at nasjonalt og regionalt viktige gytefelt for torsk ikke åpnes for akvakultur som kan forstyrre gytingen.**

Fiskeridirektoratets rolle i planarbeid

Fiskeridirektoratet har som formål å fremme lønnsom og verdiskapende næringsaktivitet gjennom bærekraftig og brukerrettet forvaltning av marine ressurser og marint miljø. Samfunnsoppdraget overlapper i stor grad med FNs bærekraftsmål nummer 14 «Bevare og bruke havet og de marine ressursene på en måte som fremmer

bærekraftig utvikling». Vi skal ivareta fiskeri- og havbruksnæringens interesser i planarbeid.

Fiskeridirektoratet uttalte seg til varsel om oppstart av planarbeidet og høring av planprogram i brev datert 20.03.2017. Vi ser at Porsanger kommune har fulgt mange av de anbefalingene vi kom med i dette brevet.

I uttalelsen til planprogrammet viste vi til at våre registreringer av kystnære fiskeridata i Porsanger er fra 2006, og anbefalte at lokale fiskarlag/fiskere og de samiske fiskeriinteressene burde inkluderes i planprosessen for å kunne gi utfyllende informasjon. Vi ser at Mearrasiida har vært inkludert, men det framgår ikke klart om lokale fiskere har vært invitert inn i prosessen.

Fiskeridirektoratet region Nord kan ikke se at vi har vært kontaktet av kommunen i etterkant av vår uttalelse. Vi deltok heller ikke på regionalt planforum 12.11.2020, da bruk av sjøarealene ikke var oppe til diskusjon, ifølge sakslisten.

Etter at vi sendte vårt innspill til planprogrammet har vi tatt i bruk et nytt verktøy hvor vi kobler sporingdata fra fiskefartøy med sluttseddeldata. Dette verktøyet er ikke offentlig tilgjengelig, men har gitt Fiskeridirektoratet en bedre oversikt over fiskeriaktivitetene, også i Porsanger. Det hadde derfor vært en fordel om vi hadde blitt mer aktivt involvert i planprosessen, men dataene vil også kunne være til hjelp i en framtidig planlegging av sjøarealene.

Vurdering av planforslaget

Det framgår av planbeskrivelsen at revisjonen av kommuneplanen for sjøarealenes del kun har hatt fokus på arealer til havneformål og deponering av rene masser fra utdypningsprosjekter, ny farled og oppdatering av fiskeplasser, men mulige områder for akvakultur ikke er vurdert eller utredet. Under kommenterer vi de enkelte temaene nærmere.

Fiske

I Porsanger kommune er det 59 registrerte fiskere og 51 fiskefartøy per 2021. Ifølge arealstrategiene ønsker Porsanger å styrke kommunen som fiskerikommune. Flere viktige spørsmål i denne sammenhengen skal avklares i kommuneplanens samfunnsdel. Dette gjelder kommunal havnestrategi, som også skal inkludere satsning på fiskeri og sjømatnæring, og spørsmålet om kommunen skal åpne for akvakultur. Arealplanens grep for å styrke fiskeriene er å sette av registrerte låssettingsplasser og områder for passive og aktive redskaper til formålet fiske.

Det er positivt at våre registreringer i Yggdrasil er brukt aktivt, og at områder som er viktige for fiskeriene er satt av til enbruk fiske. Dette gir forutsigbarhet for fiskeriinteressene.

Det er noen unøyaktigheter i plankartet. I vår uttalelse til planprogrammet anbefalte vi at gytefelt avsettes til enbruk fiske eller flerbruk uten akvakultur. Av planbeskrivelsen framgår det at gyteplasser for torsk skal være satt av til enbruk fiske. Vi finner at

Fiskeridirektoratets registrerte gyte*områder* er markert som hensynssoner. Siden disse overlapper med registrerte fiskeplasser er de stort sett omfattet av de foreslåtte enbruksområdene for fiske. Havforskningsinstituttet har ved hjelp av eggtrekk og modellering registrert tre gyte*felt* i Porsangerfjorden: i Smørfjorden, ved Sandholmen og ved Buskgrunnen. Disse er registrert som henholdsvis nasjonalt, regionalt og lokalt viktig. Disse feltene finner vi ikke igjen i plankartet. Spesielt de to første bør ikke kombineres med intensiv akvakultur av anadrom fisk eller torsk. Her kan man enten utvide enbruksområdet for fiske slik at også Havforskningsinstuttets registrerte gytefelt inkluderes, eller man kan sette av et flerbruksområde uten akvakultur av slike arter.

I Indre og Ytre Sortvik og i Skarvbergvika er det i plankartet satt av områder til enbruk fiske. Avtegningene av områdene følger våre registreringer av gyteområder for rognkjeks. Vi antar det heller er de registrerte låssettingsplassene i området som skal være avsatt til enbruk fiske, jamfør planbestemmelsene punkt 8.5.1. Dette er de eneste låssettingsplassene i kommunen, og det er positivt at disse er forbeholdt fiske.

Det foregår et utstrakt kongekrabbefiske i fjorden, som ikke fanges opp av registreringene i Yggdrasil, da disse for Porsangers del er av eldre dato. Av sporingsdata ser vi at det har vært mye aktivitet i indre del av Porsangerfjorden, hvor det i planforslaget ikke er satt av noen områder til enbruk fiske. Vi vurderer likevel at kongekrabbefisket ivaretas tilstrekkelig gjennom flerbruksområdet, og ved at andre områder med høy aktivitet er inkludert i enbruksområder lengre ut i fjorden. Det foregår også noe rekefiske med teine i indre deler av fjorden.

Betydningen av fiskeriene bør synliggjøres bedre i planbeskrivelsen, gjerne i form av en tekstlig beskrivelse av omfang og svært viktige områder. Spesielt gjelder dette kongekrabbefisket i indre del av Porsangerfjorden, som foregår i det som i planforslaget er satt av til flerbruksområde og farled. Vi tilrår at de lokale fiskeriinteressene inviteres til å gi innspill om dette.

Samiske fiskeriinteresser
Fiskeridirektoratet skal også ivareta de samiske fiskeriinteressene. Med samiske fiskeriinteresser mener vi tradisjonell samisk fiskeri- og fangstaktivitet etter viltlevende marine ressurser i henhold til lov 6. juni 2008 nr. 37 om viltlevande marine ressursar (havressurslova). Dette fiskeriet er ofte ikke så forskjellig fra tradisjonelle fiskeriinteresser, og omfattes således av vurderingene vi gjør knyttet til fiskeri. Vi mener de samiske fiskeriinteressene er ivaretatt i planen, men at disse i likhet med fiskeriinteressene for øvrig kunne vært beskrevet i større grad.

Akvakultur
Det kommer fram i planbeskrivelsen at kommunen skal ta stilling til om det skal åpnes for akvakultur i samfunnsplanen. Denne er ikke ferdigstilt. Dette er uheldig med tanke på planlegging for akvakultur.

Det er en nasjonal forventning at kommunene avsetter tilstrekkelig areal til ønsket vekst i oppdretts- og havbruksnæringen gjennom oppdaterte planer, som også ivaretar miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Det er viktig at næringens arealbehov er

utredningstema i overordnet planlegging og at det avsettes tilstrekkelig areal for akvakultur i arealplanene. Fiskeridirektoratet anbefaler generelt at areal til akvakultur blir avklart gjennom revisjon av kommuneplanens arealdel eller gjennom arbeid med kommunedelplan for hele eller deler av sjøområdene. Dette gir rammer for forutsigbar og langsiktig planlegging for næringen.

Dersom kommunen senere vil åpne for akvakultur, er det viktig at arealdelen er tilstrekkelig fleksibel. I planforslaget er store deler av sjøarealet er satt av til fellesområde for fiske, ferdsel, natur, friluft og akvakultur. Fordelen med å benytte kombinert formål framfor akvakulturformålet er at det gir en viss fleksibilitet fram til man har konkrete søknader og får detaljert informasjon om for eksempel strøm og bunnforhold.

En utfordring ved å planlegge for store flerbruksområder med akvakultur, er at det utløser krav om konsekvensutredning for hele arealet i planprosessen. Akvakultur har ikke vært tema i konsekvensutredningen for arealplanen i Porsanger. Det er derimot satt krav om reguleringsplan for akvakulturanlegg og anlegg for levendelagring av fisk. Vi ser at reguleringsplankrav kan være en mulighet til å sikre utredning av konsekvenser for akvakultur siden dette ikke er gjort i arealplanprosessen. Vi finner likevel at dette er en uheldig måte å planlegge på. En arealplanprosess er grundigere og når bredere og mer helhetlig enn en reguleringsplanprosess. En reguleringsplan for et begrenset område gir heller ikke samme mulighet til å se på total utnyttelse og belastning av sjøarealene. Det skaper usikkerhet og er uforutsigbart hvor det kan komme akvakultur slik planen er utformet nå. Vi slutter oss derfor til Statsforvalterens anbefaling i uttalelse datert 27.09.2021 om at dersom det blir aktuelt med akvakultur, bør arealdelen rulleres med ny konsekvensutredning.

I rundskriv H-6/18 «*Lover og retningslinjer for planlegging og ressursutnytting i kystnære sjøområder*» står det (side 8): *For nye områder for akvakultur vil det vanligvis ikke være nødvendig med reguleringsplan fordi kommuneplanen og påfølgende behandlingen etter akvakulturloven gir de nødvendige avklaringer.* I veilederen «*Planlegging i sjøområdene*» (KMD 2020) er det utdypet (side 92): *Kommunene kan stille krav om reguleringsplan i områder med særlig komplekse interesseforhold eller som et alternativ til dispensasjonssøknad for lokaliteter som ikke er i tråd med kommuneplanens arealdel.*

I de tilfellene der det i kommuneplanens arealdel blir satt krav om reguleringsplan for akvakulturanlegg i sjø, forutsetter Fiskeridirektoratet at det er begrunnet hvorfor et plankrav er nødvendig i det konkrete tilfellet. Vi viser i denne sammenheng til plan- og bygningsloven § 3-1 tredje ledd, der det framgår at planleggingen ikke skal være mer omfattende enn nødvendig. Vi finner ikke at kommunen har skrevet en begrunnelse for reguleringsplankravet. Vi fraråder krav om reguleringsplan for akvakultur.

I planbestemmelsene kommer det fram at det ikke vil være tillatt med anlegg for oppdrett av anadrom fisk. I indre deler av Porsangerfjorden, avgrenset av en linje mellom Veineset og Kjerringvikneset, er det ikke tillatt med akvakultur av anadrome

arter[1]. Nord for den nasjonale laksefjorden kan kommunen planlegge for akvakultur av anadrome arter, men kan også velge å planlegge for akvakultur med unntak for anadrome arter. Et slikt unntak bør imidlertid begrunnes. Vi kan ikke se at Porsanger har begrunnet dette unntaket.

Det er positivt at mulighetene for akvakulturnæring for andre arter enn anadrome arter vurderes, da dette er akvakultur som ventes å øke de neste årene. Spesielt er det for tiden fokus både på makroalger og torsk. Det er viktig at kommunen er kjent med at det er satt begrensninger for hvor akvakultur også av andre arter kan etableres. Eksempelvis er det ikke tillatt med akvakultur av torsk i gyteområder for vill torsk[2].

Selv om kommunen er sikret en viss fleksibilitet, framstår det store flerbruksområdet i sjø i realiteten som uplanlagt, og konsekvenser ved å eventuelt åpne for akvakultur er ikke utredet. En interkommunal kystsoneplanprosess er for tiden under oppstart i Øst-Finnmark, og vi oppfordrer kommunen til å vurdere deltakelse i denne. En oppdatert delplan for kystsonen vil kunne gi bedre muligheter til å se bruk av sjøarelene i sammenheng enn det utarbeidelse av separate reguleringsplaner for akvakulturområder vil gjøre.

Deponiområder

I planbeskrivelsen kommer det fram at det blant annet skal tilrettelegges for deponeringsområder for rene masser i sjøområdet. Vi kan ikke se at det er avsatt områder til deponering i plankartet, og finner det heller ikke nevnt i planbestemmelsene. Det er lurt å finne eventuelle områder til deponering av rene masser i arealplanprosessen, da det vil skape forutsigbarhet og vil forenkle saksbehandlingen den dagen deponering av rene masser blir aktuelt. Det er en fordel at intensjonene som kommer fram i planbeskrivelsen også vises i planbestemmelsene og plankartet.

---

[1] Jf. Forskrift om særskilte krav til akvakulturrelatert virksomhet i eller ved nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder § 3 første ledd 1.

[2] Jf. Forskrift om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret § 7 bokstav a)

Om videre planprosess
Fiskeridirektoratet oppfordrer kommunen til å ta hensyn til våre faglige råd og merknader til planforslaget.

Ved videre kontakt i saken, vær vennlig å vise til vårt saksnr. 21/7762 og benytte e-post-adressen postmottak@fiskeridir.no.

Med hilsen

Tom Hansen
konstituert seksjonssjef

Ann-Magnhild Solås
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Porsanger kommune	Postboks 400, Rådhuset	9712	LAKSELV

Kopi til:

Samediggi Sametinget	Ávjovárgeaidnu 50	9730	KARASJOK
Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Postboks 700	9815	VADSØ
Troms og Finnmark fylkeskommune	Postboks 701	9815	VADSØ